

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 11783 posłanek Darii Gosek-Popiołek i Doroty Olko z 10 października 2025 roku w sprawie ochrony zabytków i nadzoru konserwatorskiego w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

W pierwszej kolejności, również w ślad za wcześniejszym pismem¹ skierowanym do Pana Marszałka w tej sprawie, informuję, że na przedmiotowym terenie ochronę konserwatorską oraz nadzór konserwatorski sprawuje Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków [MWKZ]. Ponadto ww. organ posiada uprawnienia do przeprowadzenia kontroli stanu zachowania zabytków i zweryfikowania, czy badania, prace konserwatorskie i roboty budowlane prowadzone przy zabytku są realizowane zgodnie z wydanymi pozwoleniami.

Mając to na uwadze, pismem z 17 października 2025 r. dyrektor Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN wystąpił do MWKZ z prośbą o przedstawienie stanowiska w przedmiotowej sprawie, w zakresie właściwości merytorycznej MWKZ. Pismem z 22 października 2025 r. znak WKD.5180.204.2025.JB organ konserwatorski udzielił niezbędnych wyjaśnień w tej sprawie.

Ad 1.

1 lipca 2025 r. upoważnieni pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie [WUOZ] przeprowadzili kontrolę założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie w zakresie oceny stanu zachowania ogrodów pałacowych oraz zgodności realizowanych działań w obrębie ogrodów pałacowych z wydanymi pozwoleniami konserwatorskimi. W trakcie kontroli w obrębie parku północnego krajobrazowego stwierdzono rozstawienie instalacji pod wydarzenie kulturalne pn. „Szekspir w Parku”, na której realizację Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie [Muzeum] nie występowało z wnioskiem o wydanie pozwolenia konserwatorskiego.

Następnie w związku z otrzymanym 18 lipca 2025 r. wnioskiem o przeprowadzenie pilnej kontroli interwencyjnej w Muzeum dotyczącej planowanego ustawienia trybuny i zadaszenia wraz z systemem nagłaśniającym na osi głównej ogrodu barokowego bez wymaganego pozwolenia konserwatorskiego, MWKZ 21 lipca 2025 r. wystosował pismo do dyrektora Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie [dyrektor Muzeum]. Nawiązując do wcześniejszej korespondencji z 27 czerwca 2024 r. znak WZWL.5183.744.2024.KMR oraz przeprowadzonej 1 lipca 2025 r. kontroli w piśmie tym podkreślono, że „zamieszczanie reklam komercyjnych czy urządzeń technicznych, tablic reklamowych lub urządzeń reklamowych i tym podobnych na lub przy pałacu w Wilanowie, jak również na obszarze

¹ Odpowiedź na interpelację nr 10031 posłanek Doroty Olko i Darii Gosek-Popiołek z 3 czerwca 2025 r.

założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie nie powinno się odbywać bez uprzedniego uzyskania pozwolenia MWKZ. To samo dotyczy także podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru na terenie założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie, w szczególności umieszczania tymczasowych konstrukcji, takich jak budowle modułowe, namioty imprezowe/wystawiennicze, sceny, ogrodzenia itp. w związku z planowaną organizacją przez Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie wydarzeń, w tym imprez kulturalnych." W piśmie tym dokonano interpretacji przepisów prawa (art. 36 ust. 1 pkt 10 i 11 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), które w ocenie MWKZ stanowią podstawę do występowania przez Muzeum z wnioskiem o uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego na realizację ww. działań w obrębie wpisanego do rejestru zabytków założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie.

W odpowiedzi (pismo z 5 sierpnia 2025 r.) dyrektor Muzeum co do zasady zakwestionował stanowisko MWKZ co do konieczności występowania z wnioskiem o wydanie pozwolenia konserwatorskiego na umieszczanie w przestrzeni założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie tymczasowych konstrukcji, takich jak budowle modułowe, namioty imprezowe/wystawiennicze, sceny, ogrodzenia itp. w związku z organizowanymi wydarzeniami własnymi Muzeum lub jego partnerów. Zwrócono przy tym uwagę na nadmierną uznaniowość administracyjną w sytuacji braku jasnych kryteriów oceny i braku katalogu sytuacji wyłączających obowiązek uzyskiwania pozwolenia. Jednocześnie dyrektor Muzeum jako rozwiązanie wskazanego problemu zaproponował powierzenie dyrektorowi Muzeum, w trybie porozumienia, prowadzenia niektórych spraw z zakresu właściwości Wojewody Mazowieckiego, prowadzonych w jego imieniu przez MWKZ, na obszarze i w odniesieniu do zasobów kultury i natury należących do Muzeum oraz przyległych nieruchomości.

Równolegle, 26 sierpnia 2025 r. upoważnieni pracownicy WUOZ przeprowadzili kontrolę założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie w zakresie oceny stanu zachowania fragmentu Północnego Parku, znajdującego się na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Wilanowie, na którego obszarze odbywało się wydarzenie plenerowe „Szekspir w Parku”. W trakcie ww. kontroli na skarpie zaobserwowano odstoniętą glebę z ubytkami pokrywy trawiastej, na całości ubytków została naniesiona ziemia i na nowo wysiano trawę w ramach procesu rekultywacji. Nie stwierdzono zniekształcenia profilu skarpy. Stwierdzono natomiast usunięcie wszystkich elementów instalacji pod wydarzenie „Szekspir w Parku” i wydeptanie/wyschnięcie trawy w miejscach, w których zlokalizowana była scena i tymczasowe namioty.

W następstwie przeprowadzonej kontroli MWKZ – w związku ze stwierdzeniem zaawansowanego etapu prac rekultywacyjnych prowadzonych pod nadzorem Działu Ogrodowego Muzeum – nie dostrzegł konieczności wydania zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Jednocześnie w piśmie z 5 września 2025 r. znak WKD.5180.204.2025 JBR, zalecono rozważenie organizacji wydarzenia „Szekspir w Parku” w przyszłym roku w alternatywnej lokalizacji w obrębie zespołu pałacowo-ogrodowego w Wilanowie, tak by fragment Północnego Parku, objęty ww. kontrolą, mógł przejść proces pełnej rekultywacji i by nie był on regularnie poddawany ingerencji związanej z organizacją przedmiotowego wydarzenia. W piśmie tym ponownie pouczone kontrolowanego o konieczności uzyskiwania pozwolenia konserwatorskiego na podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie, w szczególności umieszczania tymczasowych konstrukcji, takich jak budowle modułowe, namioty imprezowe/wystawiennicze, sceny, ogrodzenia itp. w związku z planowaną organizacją przez Muzeum wydarzeń, w tym imprez kulturalnych.

Ad 2.

Pragnę podkreślić, że przeprowadzone 1 lipca 2025 r. i 26 sierpnia 2025 r. kontrole założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie potwierdziły brak w obrębie ww. założenia jakichkolwiek elementów związanych z instalacją „Królewskiego ogrodu Świątła” lub Aukcji Charytatywnej Top Charity. Obszar założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie, w którym instalacje te były uprzednio zlokalizowane, został przywrócony do stanu poprzedniego, wobec czego z obecnej perspektywy brak jest podstaw do wszczęcia postępowania w sprawie wydania nakazu przywrócenia zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, albo zobowiązania do doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu we wskazany sposób i w określonym terminie, o którym mowa w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. MWKZ w swych działaniach koncentruje się przede wszystkim na doprowadzeniu do tego, by zaistniałe w przeszłości sytuacje związane z umieszczaniem, bez pozwolenia MWKZ, w obrębie założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie tymczasowych konstrukcji, takich jak budowle modułowe, namioty imprezowe/wystawiennicze, sceny, ogrodzenia itp. w ramach organizowanych przez Muzeum wydarzeń, w tym imprez kulturalnych, już się nie powtarzały.

Powyższemu służyły przeprowadzone działania kontrolne, jak również związana z nimi korespondencja. Jednocześnie warto wskazać, że prowadzone przez MWKZ działania z zakresu nadzoru konserwatorskiego przynoszą już wymierne skutki. Muzeum wystąpiło bowiem do WUOZ z wnioskiem o wydanie pozwolenia na działania polegające na tegorocznej organizacji czasowej wystawy plenerowej „Królewski Ogród Świątła” na terenie pałacowo-parkowym Muzeum, na które to działanie MWKZ udzielił pozwolenia na podstawie skorygowanego programu prac decyzją z 26 września 2025 r. Ponadto w ostatnich dniach Muzeum zwróciło się również z wnioskiem o wydanie pozwolenia na działania polegające na czasowej ekspozycji instalacji kinetycznej „Kosmos” autorstwa artystki Beaty Konarskiej oraz na czasowej lokalizacji wystawy plenerowej „Z Krakowa, Wilna i Warszawy do Białowieży. Podróże i łowy królów Polski i wielkich książąt litewskich”.

Należy także podkreślić, że korespondencja kierowana przez organ konserwatorski do Muzeum, w tym do wiadomości ministerstwa, wskazuje na głębokie zaangażowanie MWKZ w sprawę właściwej ochrony konserwatorskiej substancji zabytkowej tego bezcennego dla polskiego dziedzictwa zespołu rezydencjonalnego.

Ponadto Departament Dziedzictwa Kulturowego MKiDN, prowadzący i koordynujący sprawy wynikające z nadzoru ministra nad muzeami, wyjaśnił, że procedował udzielenie odpowiedzi na skargę, w której zarzucono dyrektorowi Muzeum nieprzestrzeżenie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Skarga – w zakresie wskazanych w niej zarzutów – została uznana za bezzasadną.

Ad 3.

Dyrektor Departamentu Ochrony Zabytków w skierowanym do MWKZ piśmie z 20 października 2025 r. znak DOZ-KiNK.6521.8.2025.MK przekazał stanowisko departamentu w przedmiocie wykładni wynikającego z art. 36 ust. 1 pkt 11 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami obowiązku uzyskania pozwolenia na podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku, w kontekście działań prowadzonych na terenie założenia pałacowo-ogrodowego w Wilanowie. Jednocześnie dyrektor Departamentu Dziedzictwa Kulturowego MKiDN w piśmie z 10 września 2025 r. skierowanym do Muzeum wyjaśnił i przypomniał dyrekcji Muzeum spoczywające na niej obowiązki.

Pragnę podkreślić, że zarówno Departament Ochrony Zabytków, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, jak również Departament Dziedzictwa Kulturowego w ostatnich

miesiącach były mocno zaangażowane w sprawę ochrony zabytków i nadzoru konserwatorskiego w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie w ramach posiadanych kompetencji.

Na zakończenie należy także wyjaśnić, że Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jako organ ochrony zabytków wyższego stopnia, jest zobowiązany do przestrzegania swojej właściwości instancyjnej. Oznacza to, że Minister może dokonać interpretacji przepisu prawa w sprawach indywidualnych jedynie w toku postępowania odwoławczego prowadzonego na zasadach opisanych w kodeksie postępowania administracyjnego². Poza trybem odwoławczym Generalny Konserwator Zabytków działający z upoważnienia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego³ nie może zająć stanowiska w przedmiotowej sprawie w związku z zasadą dwuinstancyjności opisaną w art. 15 k.p.a. Ocena wpływu działań na zabytki to wyłączne zadanie wojewódzkiego konserwatora zabytków, a przyjęte kryteria i konkluzje powinny być możliwe do zweryfikowania na podstawie przeprowadzonego postępowania administracyjnego i wydanych przez ten organ rozstrzygnięć.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Maciej Wróbel

Załączniki:

1. Kopia protokołu z 1 lipca 2025 r.
2. Pismo MWKZ z 21 lipca 2025 r., znak: WKD.5180.275.2025
3. Kopia protokołu z 26 sierpnia 2025 r.
4. Pismo MWKZ z 5 września 2025 r., znak: WKD.5180.204.2025.JBR
5. Pismo DDK MKiDN z 10 września 2025 r., znak DDK-WM.6002.106.2025.MK
6. Pismo DOZ MKiDN z 20 października 2025 r., znak DOZ-KiNK.6521.8.2025.MK

² ustawa z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572 ze zm.; dalej: k.p.a.).

³ zgodnie z art. 89 pkt 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.